

„Soča“ izhaja vsak petek in velja p pošto prejemanja ali v Gorici na dom s ošiljama:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristo-pne vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gosposki ulici blizu „treh kron“, in na starem trgu. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Dopisi in naročnine naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici Via del Giardino V Zoratti-jevi hiši II. nadstr.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Glasiloslovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Bleiweisova svečanost.

19. dan novembra t. l. smemo Slovenci po vsej pravici zabilježiti mej naj sijajnejše, in pomenljivejše dni v naši zgodovini. Pa saj se je praznoval 70 letni rojstni god „očeta“ našega nareda, moža iskrenega domoljuba, neustrahljivega in neustrašljivega boritelja za narodne pravice. Pač bi bilo nositi z žlico vodo iz morja, katero bi se imelo izprazniti, ako bi hotel se suhimi črkami vse zvesto povedati, kar je čutilo srce pri tolepi, velikanski narodni svečanosti. Bili so prizori, kateri so globoko presunili srce rodoljuba ter ga navdušili za sveto delo, kteremu se je žrtvoval naš preljubljeni jubilar „Dr. Jan. Bleiweis.“ Ko bi bil vedel, da bode tako sijajna svečanost, ktera je odlikovala našega narodnega očeta, pa ktera je tudi ob enem gotovo tisoč in tisoč narodnih sinov iskreno navdušila za vstrajno narodno delo, delal bi bil neustrahljivo, da bi se bilo 10 krat toliko Goriških Slovencev podalo v belo Ljubljano, kder bi se jim sree navdalo z novim ognjem narodne ljubezni. Tu si videl našega veleštovanega očeta dr. Bleiweisa, ki je vsakemu moral se svojimi iskrenimi besedami navdušiti ljubezen in vstrajnost za narodno delo, tu si videl zveste sinove iz vseh pokrajin matere Slovenije, tu si videl vrle brate Hrvate v veliki množini, ki so prišli počastiti „očeta Slovencev.“ Videli si Bulgara, videli Dalmatinskega Hrvata. Slisali si brati nad 400 telegramov, došlih ne le iz cele Slovenije in Hrvaškega, ampak tudi iz Srbije, Bosne, Češkega in Ruskega. Še celo vrli nemški Tirolci—konsertivni klub, —je iskreno čestital voditelju narodne—federalistične stranke slovenske.

Naj mi dovolijo prijazni bralci „Soče“, da jim saj nekoliko opišem vse, kar sem v družbi z Goriško deputacijo (bilo je 17 Goriških rodoljubov) videl in doživel.—Ko smo dospeli v Ljubljano, pričakovali so nas na kolodvoru Ljubljanski rodoljubi, načelnik slavnostnega odbora za izid te svečanosti velezasluženi gospod Hribar, potem gospod državni poslanec dr. Vošnjak itd.

Priskrbeli so nam stanovališča v hotelu „Europa“. Ponedeljek večer bila je uže vsa Ljubljana na nogah. Videli si prihajati narod od vseh strani, ter zbirati se krog narodnega doma „Citalnice“. Proti 9 uri urredi se neizmerna množica, naprej požarna straža, za njo „Sokol“, za tem razna društva z narodnimi zastavami in nad 1000 mož iz vseh stanov, ki so nosili lepe voščene fine baklje. Niso bili delalci, ampak možaki, mej njimi mestjani, veterani, narodni župani, (tudi nekteri Goriški) deželni poslanci in celo duhov-

niki—dekani, so nosili baklje, tako da se more reči, bakljada bila je uže po tem sijajna, ker so se res vsi odlični stanovi iz srca trgali za to, da so nosili baklje in kazali, da jim je velika čast nositi luč po mestu, v kterem biva njih iskreno ljubljeni narodni oče.

Godba je spremljevala res velikansko pa lepo uredjeno vrsto, ki se je pomikala po vseh glavnih ulicah. Navdušeni „slavaklici“ so se razlegali po cellem mestu, ki se je svetilo kot goreče morje. A ta navdušenost je do vrhunca dospela, ko smo prišli do hiše našega „Očeta“, kder so Ljubljanski vrli peveci peli tri krasne zборе in je svirala godba venec narodnih pesni.

Ko se je „očka“ prikazal na oknu, razlegal se je glas: „slava oče Bleiweis!“ in misliti si moreš, dragi rodoljubni bralec, kak velečasten vsklik je moral biti, ko je beseda „slava“ donela iz gerl nad 15 tisoč navdušenih rodoljubov. Potem se je pomikala množica po dolenjem predmestju ter vrnila se v čitalnico, kder se je brezštevilno ljudstva zbralo in skoro do ranega jutra prepevalo narodne pesni.

Torek zjutraj napoči dan slovesnosti, praznik, ki bo večno ostal s krasnimi črkami zabilježen v zgodovini našega naroda. V prostorni, lepi dvorani zbirale so se deputacije iz vseh krajev in ob 11. uri prišel je jubilar, kterega so zbrani z res iskrenimi živjoklici sprejeli. Takoj začele so se klicati napovedane deputacije. Najprvo je jubilara v imenu slavnostnega odbora pozdravil gosp. Peter Graselli, ki mu je izročil krasen album. Za tem so se predstavili kranjski deželni poslanci, ktere je vodil gosp. dež. poslanec Svetec, ki je res prav ginljivo nagovoril moža, ki se je v deželnem zboru toliko let vedno neustrašljivo boril za svete narodne pravice. Tretja na vrsti bila je deputacija štajerskih Slovencev, ktere je vodil deželni poslanec dr. Dominikuš. V tej deputaciji videli smo starčka, velečastnega kanonika Žužar, moža, vsigdar neustrašljivega za narodne pravice, moža, kterega tudi zmsko potovanje in velika starost nista zadrževala iti k taki izredni narodni slovesnosti. Kdor ljubi res narod, tega ne zadržuje vsaka malenkost.—

Četerta bila je na vrsti deputacija Goriških Slovencev, ktera je štela 14 udov, mej njimi 3 deželne poslance, 3 duhovne gospode, druge narodne župane in starešine. Govornik naše deputacije je s prav gorkimi besedami pozdravil jubilara ter mu izročil lep album, v kterem je bila krasno vezana in tiskana, od našega slavnega pesnika č. gosp. Šim. Gregorčiča zložena in od skoro vseh slovenskih občin podpisana čestitka. Govornik je zagotavljal jubilara, da Goriški Slovenci današnji praznik vsi v duhu praznujejo ter da

so hvaležni in zvesto udani možu, ki je narod pro budil ter ga dovedel do omike in samostalnosti. Jubilar je bil vidljivo ginjen, ko je naše deputacije govornik z navdušenim glasom poudarjal, da ves narod danes gospoda jubilara kliče očeta ter da praznuje njegovo sedemdesetletnico in kaj more pač bolje razveseliti skrbnega očeta od tega, da mu hvaležni sinovi dajo zagotovilo, da bodo zvesto in neomahljivo izpolnovali zapovedi očeta ter nadaljevali blago delo očetovo.

Navduševal je blagi naš oče deputacijo, da naj goriški Slovenci, vrli in iskreni sinovi Slovenije neustrahljivo stojé na skrajnem braniku Slovenije; priznaval jim je teško stališče, pa tudi imenoval jih, da so najiskrenejši in najbolj delavni sinovi Slovenije, ter da mu njih iskrenost daja nado, da je skrajna straža slovenske domovine izročena spretnim, neustrašljivim sinovom, pravim boriteljem za narodno svetinjo. Naj bi pač častne besede našega očeta ostale vedno istinite nam v čast in prid! Voditelj deputacije je še potem predstavil posamezne člane deputacije, oba gg. deželna poslance, g. Kovačiča, ki je jubilaru izročil diplom častnega imenovanja „Slavca“, g. A. Kocijančiča, ki je izročil diplom častnega občinarstva občine Podgorske, č. g. dekana Kobala, ki je jubilaru javil po diplomu, da ga je Bovška čitalnica imegovala častnega svojega uda; potem č. gg. vikarja Cerina in kaplana Čigona, ki sta [pozdravljala jubilara v imenu častite duhovščine, g. Ivana Ličen-a, ki je izročil diplom častnega imenovanja za člana Rihemberške občine, gosp. župana Petelina, ki je poklonil diplom častnega občinarstva Komenske občine; voditelj deputacije pa je še naznanil ter izročil diplome, da je slavn jubilar imenovan za častnega občana v Dornbergu in Prvačini, Medani, Lokavcu pri Ajdovščini in v Dutovljah na Krasu. Gosp. dr. Pitamic je izročil jubilaru lep diplom, s kterim naznanja Tolminska čitalnica, da je zbrala slavnega moža za svojega častnega člana. Bil je jubilar sploh jako prižazen z našo deputacijo, ktera pač nikdar ne bo pozabila te časti in radosti.

Potem so nastopili Tržaški Slovenci, ktere je vodil dr. poslanec g. Naberger, z njimi Istovski Slovenci, ktere je vodil g. dekan Jan iz Doline. Tečaj tudi tužna Istra je poslala svoje može slaviti velik narodni praznik v belo Ljubljano. (Dalje prih.)

LISTEK.

NAPREŽI.

(po Mickiewicz.)

Pozno že iz zavoda v dvore hlastne vojvoda.
Tegóta ga vsega vazjeda.
Naglo v spalnico skoči, oči v postelj uboči,
A žene nikder ne zagleda.

Svoje oči pobesi, kolneč zlódeje z besi
Poprašče si sive vlasóve.
Suknjo svilnato sleče, ven iz lóznice teče
I svojega slugo pozóve:

„Hej! ti hlapče moj mladi! h čemu tamo v ográdi
Mej nóčjo ni psa ni čuvarja?
Vzemi róčnico mojo, vzemi svinčnico svojo,
Nabóje prinesi z omárja.“

S tako brambo sta vpádlá, v črno drevje se vkrádlá,
Kder gošča altano zakriva.
Tam na múravem tlaku nekaj beli se v mraku,
Vojvóde je žena ljubljíva.

Krila si je z desnico prsij belo tenčico
In oči i lici cvetóci.
Z levo fanta pehála zmer od sebe je zála
Pred njo vzdihajóčega v nóci.

Fant jej stišče koléna, pa jej šepče: Ljubljéna!
Kaj vse sem pri tebi zaprávil?
Jeli tvoje ljubkánje, ročic tvojih stiskanje
Vse vojvoda sam si pribávil?

Živa ljubav že léta v meni za te je vnéta,
Ki tera mevk tebi čez réke.
On nej ljubil, nej jécal, samo z možnjo je zvécal,
I hčéš mu se vdáti na véke?

Kaj bo zimi i léti, k tebi sivec presnéti
V labódjej postélji se vríval?
Kaj bo z ustnic medénih, s tvojih líčic črljénih
Zabránjene slasti mi užíval?

Jaz, ki sem na konjíči hodim po dolu, po griči
V nevihti skoz vetrov vršénje,
Kaj bom k tebi le tával, kaj bom zmer le vzdihával,
I želel le sladko ljubljénje?“

Še ne dáde mu sluha, on jej šepče do uha;
Zmer mami s prisego je novo.

V strasti hudi vsi tdi v njej se stréso, da zgrúdi
V naróčje se krepko njegóvo.

Svojim slugo vojvóda smukne v goščo zavóda,
Ter seže v zapás po nabóje.
Eden v puško zatóči, drugi slugi izróči;
Nabitih je risanic dvoje.

„Oče!“ hlapec mu pravi, „kakov vrag tu ongávi?
Vstrelíti ne mogo te drage.
Ko sem pékla odvódil, mraz me hud je prehódil,
Zalile oči so mi srage.“

„Vražje pleme! hajdučim! jaz te plakati izučim!
Tu drugo patroño imadeš.
V cev je urno postávi, puško v namer nastávi,
Če žena ne pade, ti padeš.“

Više, — v pravo, — do čela — čakaj mojega strela,
Naj v mladega poknem gospóda.“ —
Sluga napne, položi puško v namer i sproži...
Pogojen se zvrne vojvóda.

Lukavečki,

Občni zbor polit. društva „Sloga“ v Komnu dne 10. tek. meseca.

Začetek ob 21/2 uri pop.

Predseduje prof. Fr. Povše; zapisuje A. Ferfila; vladni zastopnik je c. k. okrajni komisar sežanski g. Fabiani. — Navzočnih je 36 društvenikov in nad 200 mož.

Predsednik pozdravlja s toplimi besedami občinstvo izraževaje posebno zadovoljnost, da so kraški možje s tako obilno vdeležbo pokazali, kako so jim na srcu narodni in javni gnotni interesi. — Na to predstavlja gosp. vladnega komisarja, katerega prosi, naj bi vis. vladi poročal o sklepih, s katerimi bode današnji občni zbor tolmačil ljudske želje in zahteve.

O prvi točki — to je o pogozdenji Krasa — sprejme zbor po dolgi, živahni razpravi enako resolucijo, kakoršna je obveljala na Dolinskem taborji: naj bi se namreč kolikor mogoče pospeševala razdelitev občinskih zemljišč med občanarje v last, samo da zahteva zbor „Sloga“ razdelitev vseh občinskih zemljišč brez razločka in ne pridržuje za pogozdenje nobenih deležev, kateri bi imeli ostati skupna občinska lastnina. (Odborov poročevalec je sicer zadnje priporočal, a pri nominalnem glasovanju je ostal njegov predlog v manjšini; — sploh je po vsem Krasu vkoreninjeno prepričanje, da vladni dragoceni eksperimenti nič ne veljajo in da bi splošna razdelitev obč. pašnikov največ koristila.)

Slednjič naročuje zbor društvenemu odboru, naj se za to poteza, da bo deželni odbor pooblaščen, dovoljevati take razdelitve; ker se zdaj, ko je treba za vsak slučaj posebne deželne postave, dotične obravnave predolgo zatezajo, kar je už marsikatero občino do tega privedlo, da je rajši samovlastno svoja zemljišča razdelila, nego bi čakala, da ji deželni zbor načrt postave odobri in se ta potem še na najvišem mestu potrdi.

O drugi točki razklada g. Štrekelj potrebo kmetijskega poduka v ljudskih šolah ter sklene s predlogom, naj bi se društveni odbor v ta namen pri visoki vladi potezal.

Odbornik g. Fr. Leban podpira ta predlog; on meni, da naj bi se rajši drugi predmeti na ljudskih šolah, ki niso tako silno potrebni, opustili ali vsaj nekoliko olajšali.

Predlog se na to soglasno sprejme.

Odbornik g. J. Faganel prečita addresso do cesarja, ki so jo slovenski poslanci predlagali kranjskemu deželnemu zboru, katero je pa nemška nenaravna večina zavrgla. — Potem razloži v jedernatem govoru pomen velevažnega pisma, povdarjaje posebno zahtevo po združitvi vseh Slovencev v eno kronovino; primerja naše razmere kranjskim: če tam nadvladuje vsled nepravilnega volilnega reda in vsled vladnega pritiska nemška večina, so nam tu Italijani nepravilni — a ne le to; na Kranjskem se samo narodnost zatira, pri nas pa rogovolijo državni sovražni elementi celó v namen, da bi deželo odtrgali od avstrijske države ter jo prikljenili sosedni Italiji. Zjediniteljstvo Slovencev bi bilo ravno za to naj trdnější jez zoper take namere. Govornik priporoča torej, naj občni zbor objavi, da se popolnoma sklada z addresso kranjskih poslancev.

Zbor sprejme z navdušenjem ta predlog. Živijo Avstrija, živijo Slovenija! doni po vsej dvorani.

S tem je končan dnevni red.

A zbor se spomni pri tej priliki tudi očeta dr.

Janeza Bleiweisa, kateri bo 19. t. m. obhajal svoj 70 letni rojstni god; moža, kije v vsakem oziru velezasložen za duševni in gnotni razvoj slovenskega naroda in ker ni v društvenih pravilih določbe, da sme „Sloga“ imenovati častne ude, sklene se soglasno in pritrdjuje z iskrenimi živjoklici dotičnemu predlogu, poslati mu čestitko po posebni deputaciji ter izraziti mu največ vdanost in spoštovanje.

Koncem se zahvaljuje predsednik za vzgledno dostojno zborovanje, ter priporoča, naj bi vsak za se in vsi skupaj pospeševali blage društvene namene. — Seja je končala ob 6. uri zvečer.

Napad na italijanskega kralja.

Kronane glave in njih svetovalci niso v novejšem času nič kaj varni. Nemški cesar je bil v kratkem času dvakrat zavratno napaden, na življenje španskega kralja je ne davno prežila morilčeva roka, da ne govorimo o napadih na kneza Bismarka, ruskega Trepova in Mezenceva; orožje za take napade se je kovalo v socialističnih kovačijah, katere so se skrivaj vgnjezdile v skoro vsa večja evropska mesta in na katerih nevarne nakane so vlade malo prepozno pozorne postale. Zdaj, ko je strupeni hidri už na tisoče glav zrastle, mahajo posebno na Pruskem silno poostrenim orožjem po njih; a pozdeva se skoro, da vsaka posekana glava mladiče poganja. Tudi v Italiji se je začelo število socialnih demokratov silno množiti in skoro bi jih identifikovali z onimi republikanskimi rovarji, kateri so letos na raznih taborjih ropotali o „neodrešeni Italiji“, ki bi se imela pridružiti našim primorsko-slovenskim dežel odrešiti. A ti elementi bi jo odrešili radi tudi monarhično-konstitucionalne vlade, odkrižali se svojega kralja ter zapletli blaženo Italijo v krvave, bratomorske razprtije. Ta opravičen sum vzbuja v nas roparski napad na kralja Humberta dne 17. t. m. v Neapolju.

Ko se je omenjenega dne kralj se svojim spremstvom v mesto peljal, skoči nek mož v alici „Carbonara“ iz množice ter se približa kraljevi kočiji; zdelo se je, kakor bi hotel kako prošnjo podati; v resnici pa je imel v roki bodalec, zavil v rudečo zastavo z napisom: „Repubblica universale.“ — S tem bodalcem se zažene na kralja; a ta se izogne udarcu, ki je meril proti srcu, a k sreči le lahko ranil levo roko. Tolovaj hoče napad ponoviti, a ministerski predsednik Cairoli, ki je sedel v isti kočiji, je bil naglo mej kraljem in bodalcem. Kralj potegne meč in mahne napadnika po glavi, ta pa se v divji strasti zaganja v Cairoli-ja, ter ga slednjič rani v eno rebro.

Cairoli ne zgubi zaradi tega zavesti, ampak zagradi s krepko roko roparja za lase ter ga trdno drži, dokler ga tudi poveljnik „koracijerjev“ po glavi ne mahne in ga potem v zapor odženejo.

Celi prizor se je tako naglo razvil, da mnogi v drugih kočijah niti zapazili niso, kaj se godi. Kralj se je na to se spremstvom naprej peljal v rezidenco.

Vest o napadu se je pozvedela še le, ko je bil už kralj v rezidenci. A zdaj se je bliskoma razširila po vsem mestu in telegraf jo je naglo raznesel po vsej Italiji.

Ogromna množica je bila na mah pred palačo zbrana ter je ginjenega srca pozdravljala strašne smrti otetega vladarja, ki je z balkona odzdravljaj. — Kolika osupnenost po vsej Italiji vsled strašnega roparskega dejanja in potem kako sijajne demonstracije vdanosti

in navdušenega veselja zaradi srečne rešitve — po vseh mestih, to si lahko vsakdo misli, če tudi ne pozna italijanske vročekrvnosti. Kralj je kmalo ozdravel; Cairoli pa še leži; vendar je tudi njegova rana le lahka.

Napadnik se piše Giovanni Passanante, ima 29 let. je kuhar iz Salvie v provinciji Basilicata doma.

Vprašan, zakaj je hotel kralja umoriti, je odgovoril: „Jaz sem sklenil kralja umoriti, ker sovražim vse vladarje na svetu in vse gosposke.“

In zakaj je sovražite? so ga prašali.

Ker hočem da bode enkrat konec vsej revščini.

Dostavil je še, da je imel vedno zelo slabe gosposdarje ter je sklenil svojo izpoved rekoč: Prodal sem celo svojo suknjo, da sem mogel bodalec kupiti.

V policijskih spisih so iztaknili, da je bil Passanante už poprej enkrat v zaporu, pa vsled obnega pomiloščenja za časa pridobitve Rima izpuščen.

Neapoljsko prebivalstvo je nekla razdraženo in ponižano ob enem, da se je sramotni čin godil v nje-ga mestu.

„Adriji“ se brzobjavlja iz Florencije 19. t. m. Si-noči, mej patrijotično demonstracijo na trgu „della Signoria“, je počila Orsini-jeva bomba ter usmrtila dve osebi in nekatere ranila. —

Srečna Italija! —

Dopisi.

V Gorici, 22. novembra. — „Vreme se je spre-menilo“ bi lahko po narodni pesmi zaključili, ko se nam po neprestanem deževju in hudih vremenskih zopet enkrat z jasnega neba sonce smehlja, dasi še nismo gotovi, da se čez noč zopet nebo ne zamre, ker je vendar še nekako vlažno in se po vrhovih tolminskih Krnov in našega sivega sosedu „Čavna“ še vedno raz-trgane megle nekam leno vlačijo. Pozna jesen je bila našim kmetovalcem letos zares zelo neugodna; mnogo jesenskih pridelkov je še na poljih; zimsko žito tudi še ni povsod posejano, in tu pa tam celó še na pol segnjito ajdovo suopje v skednje pospravljajo ter je v naglici mlatijo, da bo vsaj za seme. Povodnji so v mnogih krajih v naši deželi, še več pa drugod škodovali; bliskalo, gromelo in treskalo je zadnje dni preteklega tedna, kakor za časa naj hujše poletne vročine in to celó v takih krajih, kder vlada navadno o tem času už ledena zima. Po jadranskem morji so razsajale silne nevihte, katere so zlasti v tržaški luki ogromno škodo naredile. Moč strastnega elementa je drobila najmočnejše verige, s katerimi so bile ladje priklenjene in velikanska povodnja poslopja so se zi-bala mej razburjenimi valovi kakor orehove lupine. Mnogo blaga, ki se je v tržaški luki nakladalo in raz-kladalo, so valovi pobrisali in v neskončno globino zakopali. A naraslo morje je prodiralo tudi čez bre-gove in polnilo magacine na obrežji ter mnogo, mnogo poškodovalo. „Sl. Narodu“ se piše iz Trsta, da je bil strašen vihar v petek, kakoršnega ljudje še ne pom-nijo; valove morskó je vso cesto od Miramara do Trsta popolno uničilo, cele skale nametalo na pot, les od obal odnašalo in povsod v luki silno mnogo škode naredilo. Voda je odplavala Dejaku 155 sočev piva. Parobrod „Cervignano“ je utonil.

V Nabrežini je strela udarila v zalogo petroleja,

Pravopisne opazke.*)

(dalje)

Štajerski in koroški Slovenci pa smejo seveda z dosti večjo pravico tirjati, da se naj posebnosti njihovih narečij ne preždi in ne zaničujejo. Ali pri tem mora biti vendar tudi njih kakor naša želja, da bi imeli v našem skupnem slovstvu skupen in popolno-ma edinstven književni jezik, in da bi se odpravile vse razlike, ki nas v tej reči še ločijo. Kar je v vsa-kem oziru boljše in doslednejše, naj velja, če prav nema v narodu večine; kjer pa manjšina nema nič boljega nasproti postavitvi večini, tamkaj mora po vsej pravici to veljati, kar večina govori.

Ali pa je res v katerem koli oziru boljše da pi-šemo: čest, den, meša, meh, senje, set name-stu: čast, dan, maša, mah, sanje, sat itd.?

Mnogi bodo najbrž rekli, da je oziroma na staro slovenščino in ostale slavenske jezike v teh in takih besedah boljše e. Preudarimo nekoliko le-to reč! Res je sicer, da stara slovenščina v nekterih dobrih, sta-rih rokopisih jasni polglasnik (jerek) precej pogostoma z e zamenjuje; ali v ravno tistih rokopisih zamenjuje tamni polglasnik (jer) z o. V ruščini velja to sploh za vse primere, kjer nista polglasnika popolnoma utih-nila. Glede na staro slovenščino in ruščino potemtakem ne more biti boljše meh, senje, set, kakor pa

mah, sanje, sat, ker imajo te besede v ruščini le o ne pa e v svojem deblu, in se ravno tako tudi v starej slovenščini „jer“ v njih, ako ne ostane, le v o ne pa v e spreminja. Ako pa tukaj e glede na ru-ščino in staro slovenščino ne bolje od a, tudi v bese-dah čast, dan itd. ne more biti, akoravno imajo te besede v ruščini in včasih tudi v starej slovenščini v resnici e v svojem deblu; to pa zato ne, ker naša slo-venščina nikjer ne dela razločka mej prvotnim jasnim in prvotnim temnim polglasnikom, temuč, kakor je bilo povedano, oba enako nadomešča. Ako mi nemamo o, kjer ga ima namestu polglasnika ruščina in ga tudi stara slovenščina vsaj dopušča, dosledno tudi e ne smemo imeti, kjer ga ima namestu polglasnika rušči-na in ga dopušča stara slovenščina. Naš polglasnik ima v sebi oba staroslovenska, ter je nekaj srednjega mej njima; mora se toraj dosledno spreminjati v a, ki je srednji glas mej jasnim e in temnim o.

Štajersko in koroško-slovenska sprememba pa je kakor češka in tudi poljska, dasiravno je v poslednjem razloček mej prvotnim jasnim in tamnim polglasnikom ohranjanje, starej slovenščini in ruščini nasproti enostran-ska. Na Čehe in Poljake se sklicavati pa tudi už zato ne gre, ker se ne smemo ločiti od svojih bližnjih slavenskih bratov, Srbov in Hrvatov, da bi se bližali, komur se ne moremo približati, oddaljenim Čehom in Poljakom, ki spadajo po svojem jeziku h drugej veji slavenstva, kakor pa mi in naši južni sosedje. Potemtakem je očitno, da je boljše dan, mah, kakor den, meh, in se morajo tedaj po gori povedanem vodilu Štajerci in Korošci kranjske pisave in izreke poprijeti, ako jim je za zlogo mari,

Pa tudi če bi bilo oboje enako dobro, bi ven-dar moralo prvo obveljati, ker se ne da utajiti, da ima izreka dan, mah itd., ako ne večine našega na-roda sploh, kar se mi verjetno zdi, vsaj večin tistih delov naroda za-se, ki naše slovstvo stvarijo in zdr-žujejo in, — kar se nikakor ne sme pozabiti, — ker se tako govori na Kranjskem, kjer ima naš književni jezik svojo staro trdno podlago, s katere bi ga ne bilo varno premikati.

Velika večina naših pisateljev se tudi v resnici stanovitno drži hranskega a; nasproti pa je težko najti knjižico, če prav v koroškem, štajerskem, prek-murskem, ali krvaško-slovenskem narečju pisano, ki ne-bi imela zraven e tudi več ali manj krat a na me-stu staroslovenskih polglasnikov. Naj stoji tukaj ne-koliko primerov:

V knjižici: „Sveti evangeliumi, kateri sveta cir-kva Zagrebečka slovensko-horvacka okolu godišča po nedeljah i svetkih živé. Vu Češke Ternave 1694.“ boremo n. pr. den, meša, pa: tást, ova c itd.

V prekmurskem psalterju: „Knige žoltarske, slo-venčene po Terplán Šandori, v Kősegi 1848.“: čest, čestio, pa: laž, zločastnost itd.

V koroškej knjižici: „Duhouna branua, prad du-hounah inu žuotnah navarnostah sakobart per sabe nositi; iz nemškiga u to suovensko spraho sprabernja-na inu drukana u Köln u tam lete 1740.“: čest, če-ščana, mieš, (gen. pl.), pa: časti, častiu, [ma-šo (acc.)

Krempi v „Kratkih predgah, v Gradci 1839.“ piše den, viher, premekne, pa: čast, laž itd. Slomšek v „Pesmih“: ves, vesi, meša, me-

*) V poslednjem listku naj se bere v 2. stebriču 5. vrsti od zdo-laj: menda namestu: deleatur imenda, in v 3. stebriču 10. vrsti od zgoraj: ograkem namestu: og deleatur sk em.

kder je vsled tega nastal strašanski požar, ter v kratkem času uničil 5000 sodčkov petroleja. Mislite si strahovito velikanski prizor!

Neprestana moča je zakrivila tudi mnogo plazov, o katerih se iz raznih strani poroča. Tudi naše očete Franciškane je tak velikanski plaz v veliko škodo in v še huji strah pripravil, kakor jo danes naš tukajšnji dopisnik nadrobno popisal. S kratka, kar ni veliko večino naših kmetovalcev slaba letina zadosta hudo zadela in oklestila — to so dopolnila do vrha nena- vadna vremena preteklih dveh mesecev. Ljudstvo je zdaj v obče v tolikih stiskah, — da Bog pomagaj!

V Gorici živeti Slovenci smo tudi, dasi ne prav oficijelno, — vendar v večjem krogu rodoljubov do- stojno obhajali sedemdesetletnico očeta dr. Blei- weisa. V pondeljek zvečer smo se zbrali v ta na- men h komersu v hotelu „Pri luni“: Božja kapljica je tekla in gladila pot veselim napitnicam, ki so kot iskre švigale na slavo jubilaru in njegovim zvestim soboriteljem na narodnem bojišči; vbrani zbori, kakor ne morejo biti drugačni pod komando „Slavčevega ge- nerala“, so povzdigovali živahnost v veseljem krogu in gostilničar si je tudi po svoje prizadeval, da nas je vsaj nekoliko odškodoval za sladosti sijajnega banketa, pri katerem so drugi dan v beli Ljubljani sedeli per- vaki in veljaki naroda, ko smo se ni le v duhu mogli deležiti njihove radosti. Tako zbrani in radujoči se prav po domače — odposlali smo po brzjavu svoj iskreni pozdrav slavljenemu očetu. Polnočna ura nas je še le razkropila. Pri tej priliki smo zopet spoznali, kako lepa reč je društvenost in kako dobro bi nam ugajala omikanim Slovincem v Gorici, na mesto, da se, kakor zdaj, o dolgih zimskih večerih klopimo vsak na svojo stran, da skoro drug za drugega ne ve.

Ni, ko zimskih gostov je vendar tudi letos prišlo v avstrijsko „Nizzo“, mej njimi iz Gradača Nj. kr. vis. grofinja Chambord; spremljal jo je grof de Cheigné, ki se je v pondeljek vrnil na Francosko. V kratkem pričakujejo tudi grofa Chamborda, ka- teremu se je Gorica posebno pripiknula. Najbolje ga veseli lov na povodnje tiče po šempaskem polju in na divje peteline v trnovskem gozdu. Ker je visoki gost jako radolaren in tedaj od njegove bogatije marsika- tera drobtinica odpade tudi v prid revnemu ljudstvu v naši okolici, voščimo mu prav iz srca prav lepo, prijetno zimo in mnogo zabave.

Iz Gorice 20. nov. (Izv. dop.) Deževje preteklih dni je napravilo po svetu obilo škode; pri nas je zlasti samostan na Kostanjevici po njem zadela velika nesreča. V nedeljo zjutraj so zapazili iz samostana, da je zemlja na vrtu dva do tri sežnje od spodnjega obzidja globoko razklana kakih 25 sežnjev na dolgo in tudi obzidje, na katero se je vrt opiral, na dveh krajih počeno. Pod obzidjem se je bila uže usula zem- lja z vrta, kar je bilo zid v sredi nekoliko privzdig- nulo. Očitno je bilo, da ne bo mogel več dolgo po koncu stati in se bode tudi ves odkršen del vrta za njim posul. Starejšim samostanskim prebivalcem to ni bila nova prikazen. Uže pred kakimi 30 leti se je bil na ravno tistem mestu vrtni zid v kratkem dvakrat podrl in tudi nekaj zemlje z vrta za njim posulo. Kaj takega se je tudi v nedeljo pričakovalo; ali nesreča je ta pot daleč segla čez staro mejo. Okolu ene čez poldne se je začela zemlja zopet gibati. En kos od- kršenega zidu se je porušil na tla in globoko dolu v dolini se je videlo trstje, ki je padalo, kakor bi ga

bil kosil. Na sosedovem posestvu, ki je pod samostan- skim vrtom, se je začelo tudi drevje gibati; večja dre- vesja so pokala in padala, manjša so drsala stoječ po klancu dolu; znabiti do 200 sežnjev dalje je segal plaz. Zdaj se združuje drugi kos samostanskega vrtnega zidu in za njim odkršen kos vrta, — vse, kakor se je pričakovalo. Samostanski in drugi ljudje, ki so bili ravno gori, so z vrta mirno gledali. Ali naenkrat se pokažejo na vrtu nove poke vse bliže in bliže sa- mostana samega. Gledavci so se morali v teku umi- kati in preden so bili še vsi pod streho, so začele odstopati stopnjice, po katerih se je iz samostana ho- dilo na vrt. Vse pričujoče je prešinil strah, da bi ne začelo pokati tudi samostansko zidovje; ali pomagati ni mogla živa duša. Mej tem je bil uže blizu čas, ko hodijo redovniki ob nedeljah duhovne ure molit. Pač tesnega srca se združijo patri in kleriki na koru ter molijo večernice in zornice prihodnjega dne, ki je imel biti praznik posvečevanja brazilik sv. Petra in Pavla. Kakor zdaj, tako goreče menda še nikoli no- bedem ni zdihnil k Bogu, ko je izrekoval vstico: „Haec est domus Domini firmiter aedificata (To je hiša Gospodova trdno zidana)“ in odgovor: „Bene fundata est supra firmam petram (Dobro je postavl- jena na trdno skalo)“. — Britko žalosten pogled se jim je odprl po odpravljeni molitvi iz samostanskih oken — tik pod zidovi do štiri sežnje globok prepad z vodo na dnu, površina vrta razrušena v prepadu. Plaz je vzel namreč zlasti spodnjo po podzemeljskih vodah razmočeno zemljo sabo in tako se je zgodilo, da je površina vrta, kar ga je bilo od samostana do prve razpoke, sicer ostala na mestu, le globoko se pogreznila. Strah za samostan sam je bil zdaj še večji, zlasti, ker so dohajali tudi iz mesta razni gospodje gori, ki so svetovali vsaj vshodni, pozneje prizidani konec hitro izprazniti, kar se je po večem v resnici zgodilo. Žalostna je bila večerja v obednici nad glo- bokim prepadom mej tem, ko se je zunaj zemlja še vedno posipala, še bolj žalostna in težka noč, ko so morali samostanski prebivalci v bolj varnem zapad- nem koncu, na koru in drugod iskati pribežališča. Vendar se, hvala Bogu! na dalje ni nič več hudega zgodilo in se sme upati, da podlaga samostanskemu poslopju ni tako spodjedena, da bi se bilo bati več nesreče. Ali nesreča je tudi tako dosti velika in ško- do komaj mogoče prav preceniti. Izvedeni morje so- dijo, da bi bilo kakih 30 tisoč goldinarjev če ne več treba, da bi se mogel vrt zopet vzdigniti iz prepada in uravnati, kakor je bil; ali treba bi ga bilo seveda bolje uravnati, kakor je bil, ako se neče, da bi se nesreča čez nekoliko let zopet ponovila.

Iz Bovca 19. novemb. (Izv. dop.) Nenavadno veselo mi danes moje srce bije, kajti sporočati imam iz našega kraja same vesele novice.

Perva je, da so se v nedeljo naši fantje, ki so se v vrstah slav. pešpolka „Maroičič“ v Bosni proti krutemu Turčinu bojevali, zdravi in veseli vernili.

Kakor drugod v velikem, tako smo tudi pri nas v malem pokazali svoje odkritosrčno sočutje, slovesno sprejemši vrle boritelje za dom in cesarja.

Veselo streljanje možnarjev se je razlegalo po naši prijazni gorski dolini. Nekatere družine pa so došle vojake tudi pogostile, tako zvečer na pošti, pri kate- rej preliki smo marsikaj pozvedeli o novi avstrijski deželi.

Zelo so morali vbogi vojaki pretrpeti, temveč njih zasluge; ergo: — Slava jim!

Druga novica je, da je bil 19. novembra, kot dan občnega narodnega proslavljenja 70 letnice vrliga na- rod. očeta Dr. Iv. Bleiweisa, bovškim rodoljubom pra- znik.

Čitalnica, njih središče, pokazala je ta dan zopet, da vselej častno izvršuje svojo nalogo, kajti ona ne mara v nobeni narodni zadevi za drugimi zaostajati.

Imenovala je te dni enoglasno Dr. Ivana Bleiwei- sa za svojega častnega člana, ter mu izročila po po- sebnih deputaciji dotični diplom.

Na dan slavnosti izraževala je mej veselim gro- menjem možnarjev in vihranjem zastav občno radost bovških rodoljubov. Iz obče hvaležnosti in vdanosti narodev poslala je jubilaru še poseben brzjav.

Bistra Soča danes veselo bobni in svetu razodeva, kaj slehern goriški Slovenec želi: Mnogaja leta Slo- vencev očetu!

Iz Križevca na Hrvatskem, 13. nov. (Izv. dop.) Dne 9. t. m. imeli smo v čitalničnih prostorih slovesen prvi akademičen „Comers“ gospodarskega in gojzarskega zavoda Križevačkega, kakor je na vseh strokovnih učiliščih navada.

Vdeležilo se je učiteljsko osebje z gosp. ravnateljem, slušatelji celega zavoda obeh strok in neko- liko druge povabljene gospode.

Praznovali smo namreč 18 letni obstoj zavoda, koji je leta 1877 reorganiziran v akademično in šte- čajno šolo, v katero se sprejemajo oni, ki so najmanj 4 gimn. ali real. razrede z dobrim uspehom izvršili in samo letos bilo je še dovoljeno delati „vstopni izpit“ za spodnjo gimnazijo ali realko, kar v bodoče ne velja več.

Program celega „komersa“ je bil različen. Naj- prvo je en slušatelj iz III. tečaja nazdravil navzočim gg. profesorjem in celi družbi, potem je sledilo petje. Mej točkami petja govoril je gosp. ravnatelj Vichodil o ustanovi zavoda, o množini slušateljstva (bilo je nam- reč s početka le kacij 10 slušateljev, ko je zdaj šte- vilo nad 60 narastlo) v početku in sedaj, omenjal re- formatorje in reorganizatorje učilišča, koji so mnogo žrtvovali, da je sedajno učilišče na tej stopinj. Tako se je vrstilo petje, govori, napitnice i. dr. do peteli- novega spomina, živahno in redno; tako da je gosp. ravnatelj izrazil željo, naj bi se večkrat takovi ko- mersi napravljali, koji bodo v poduk in zabavo.

Pevcev bila sta 2 zbora; eden je v sobi gg. profesorjev sodeloval, drugi mej ostalo družbo. Prav lepo je bilo, ko sta si oba zbora neprenehoma odgo- varjala.

Jako lep običaj je ta, da si vsako društvo iz- bere mej sabo enega „uizoravnatelja“ koji ima celej skupini zapovedavati, ter za red skrbeti.

Priznati se mora, da Hrvatska ima mnogo takih mož, koji skrbé in mnogo žrtvujejo za blagor omike in napredka.

Tudi tukajšnji zavod sme se ponašati z vele- zmornim g. ravnateljem Vichodil-om, koji nevtrudljivo dela za dober prospek napredka, ravno on si je mnogo prizadel za lepo organizacijo učilišča. Omenjati moram, da imamo tudi izvrstno učiteljsko moč, koja se jako trudi na literarnem polji za povzdigo znanosti, v to svrhu je uže več znanstvenih knjig, kojih prej nijamo imeli, spisanih.

Šola je separata: za gospodare in za šumare (gojzdarje). V 5 letih izvrši slušatelj lahko obe sekciji.

Slušateljstvo je jako omikano, ter se zaveda svoje narodnosti. Hrvati posebno kažejo veliko sorod- nost do Slovencev. Sploh imajo blage namene, kar je razvidno iz tega, da so ustanovili podporno društvo za siromašne slušatelje tega zavoda. Denar (svoto) vlagali bodo v blagajnico in obrestli od vloge delili mej potrebne slušatelje.

Vojaki se vračajo iz Bosne, gredo skozi Križevac in ostajajo po 2 dni tukaj. Bilo je 15. t. m. ko so bili tukaj konjiki (magjari). Jaz sem ravno k preda- vanju šel ob 8. uri zjutro, ko je neki kmet z vozom in dvema konjema šel v gojzd, kar gre proti njemu en stražničar (Wachtmeister-Magjar), koji ga siloma vstavi ter mu sam konje obrne, ter z njim ravna po živinsko in sili naj vozi municijo, čeravno nij bil odločen voziti. Kmet se nič ne zoperstavlja, ampak prosi le, da sme doma naznaniti, a takrat vojak naglo potegne meč ter ga neusmiljeno parkrat mahne, da se ubogi kmet zgredi skoro mrtev na tla pod voz. Domov so ga nesli. Zdravniki dajejo malo upanja, da ozdravi, ker ima jako velike rane. Nekteri so s puškami šli na pomoč, a prepozno, ker so mej tem časom vojaki uže odšli. Tukajšno mestno načelnštvo je koj telegra- firalo v Zagreb, naj onega okrutneža zgrabiho. Tako je ravnanje turških scrodnikov. Živili Slavjani! Živila zjedinjenost! Pravljub.

Politični pregled.

Delegacije se kažejo jako mehke na- sproti vladnim tirjavam. Tako je budgetni od- sek avstrijske delegacije sprejel skoro vse točke vojnega rednega proračuna po nasvetu vlade. Odsek ogerske delegacije za zvananje zadeve je pa brez posebnih ugovorov potrdil proračun mi- nistra zvananjih opravil, samo disposicijski fond je pustil še „in suspenso“.

V Lvovu je bil te dni velik škandal. Študenje so hoteli napraviti poslancu Hausner-ju, kateri je govoril zoper zasedanje Bosne, baklado. Ker jim je pa to policija prepovedala in so stu- dentje vendar pri svoji nameri ostali, prišlo je do krvavega tepeža na ulicah. Po noči so bili vojaki pripravljeni, če bi trebalo, se silo mir narediti.

Ogerski minister Tisza je v adresnej de- bati krepko zagovarjal Andrassy-jevo zvananje politiko, seveda ne v Slovanom prijaznem zmislu. Rekel je, da se je nameravalo, če le mogoče, Turčijo ohraniti, ali pa vsaj zabra- niti, da ne pripade Rusiji v plen. Ako bi se bili zoper Rusijo vojevali, imeli bi bili stokrat več krvavih in dvajsetkrat več denarnih žrtev. Razložil je velik razloček mej sanštan- skim in berlinskim dogovorom in rekel, da naj bodo male države v Orijentu videle, da ima Av- strija-Ogerska največji upljiv nanje.

Zastopnik ogerskih Srbov, dr. Polit je govoril zoper zasedanje Bosne ter predlagal po- sebno adresu, v kateri je razvil menenje, da se je zasedanje zgodilo zoper kristjane in Slované; to pa da je nevarno, ker bo raz-

šnik, s tebo, pa: čast, časti, laž, dan, danes, sanje, vsahne itd.

Raič v „Slovanstvu“: den, ves, vješnica, pa: čast, časti, častno.

Kosar v „Nebeške hrani“: den, meša, mešnik, pa: čast, častiti, danica, služabnik itd.

Torkar v „Življenju svetnikov“: den, čest, ve- ličstvo, in: dan, čast, veličastvo itd.

Da se taka nedoslednost v omikanem slovste- nem jeziku ne more in ne sme trpeti, to mora pač jasno biti častitim pisateljem samim; da za našo knji- ževno slovenščino v le-tem primeru le a velja, tega nam, upamo, tudi ne bodo mogli, niti hoteli ovreči.

Ker pa znabiti ne ve vsaki, v katerih posamez- nih primerih je potemtakem a pisati in govoriti, ne e, hočemo je tukaj po vrsti naštet, in sicer naj prej, kje stoji tak a v korenu, potlej pa, kje ima stati v končnicah ali obrazilih. Vmes bomo postavili tudi pri- mere, v katerih stoji kakov drugi samoglasnik na me- stu staroslovenskega polglasnika, in uže precej tukaj tudi tiste primere, kjer se nam je stari polglasnik do današnjega dne ohranil. Zaznamenjali ga bomo za zdaj z vejico ‘; kako bi ga bilo naj bolje pisati v na- vadnej pisavi, to bodemo potlej prevdarili.

b'čati, b'čkati — srb. bacati, backati leniter punger. Vuk.

b'čela apis; navadno ' izpade in iz b'čela na- stane p'čela, iz tega v'čela in dalje čela, ali pa nastane iz b'čela po prestopu čbela in iz tega ali čbela, kar je naj bolj navadno, ali čmela, z m za b, da se č ohrani, ali džbela in, ker dž našej slo- venščini ne ugaja; žbela. (Dalje.)

kačilo vse balkanske Slované, da se bodo zoper Avstrijo združili in tako, meni, se bo to združenje ravno s tem doseglo, s čemur se je hotelo zabraniti. S tem, trdi, se bomo zamerili tudi Rusom. Pa tudi denarja nemamo. Mi bomo izdali milijone za zboljšanje dežele, drugi pa nam jo bodo pozneje vzeli in si v pest smijali, da smo jim zemljo tako lepo uravnali.

Dne 14. t. m. se je poklonila cesarju v Budapeštu deputacija Hercegovincev vseh treh vérospoznanj in najodličnejših stanov. Cesar jo je prav prijazno sprejel ter zagotovil svoje milosti. „Povejte svojim rojakom, — je rekel, — da jim avstrijski cesar odkritosrčno želi boljših časov in da drži svojo besedo.“ Povabljen je bila deputacija tudi k dvornej mizi. — Enaka dputacija pride nekda tudi iz Bosne.

V Serajevu so podali meščani odhajajočemu generalu Filipoviču, diplom častnega meščanstva in adresi, v kateri izražajo željo, da bi ostali pod Avstrijo ter obetajo, da se bodo zanj vojskovali zoper vsacega sovražnika, bodi si kateri koli.

Filipovič je izročil poveljništvo vojvodi Württembergu. Novejša in sicer precej zanesljiva poročila zagotavljajo, da je imel Filipovič glede organizacije v zasedenih deželah svoje posebne nazore, kateri niso bili Andrassy-ju in njegovim madjarskim prijateljem posebno po volji. Name-raval je namreč turške uradnike kolikor toliko odstraniti, srbski jezik kot edini uradni jezik proglasiti in sploh na to delati, da bi se vlada v prvi vrsti na kristjanski element naslanjala. Andrassy in njegovi svetovalci pa se ozirajo bolj na svoje sorodnike in zahtevajo, naj se ohranijo turški uradniki, pa tudi turški jezik v uradih. Ta navskrižnost, v kateri se ne kaže, da bi zmagali Filipovičevi nazori, nam naj jasneje kaže, kam molí madjarski pes svojo tenco.

V Carigradu, kakor poročajo nekateri časopisi, se dogovarja avstrijski poslanik grof Zichy z velikim vezirjem zaradi pogodbe mej Turčijo in Avstrijo o skupnem zasedanju Novega Bazarja.

Govori se mnogo, da bode knez Dandukov-Korzakov izvoljen za Bolgarskega vladarja; grof Šuvalov je pa rekel, da so to le prazne govornice in da Rusija sploh nema v tem oziru še nobene posebne namere.

Napad na italijanskega kralja v Neapolju je vzbudil po vsej Italiji velikanske patrijotične demonstracije. Rim je bil 19. t. m. zvečer tudi sijajno razsvitljen; a mej vsemi poslopji se je posebno odlikovala palača avstrijskega poslanika. Zato se je bila velika množica zbrala pred palačo ter je tako dolgo rokoploskala in glasno svojo pohvalo izraževala, dokler se je avstrijski poslanik baron Haymerle s seboj svojo so-progo na oknu prikazal in navdušeno množico pozdravil. Ministru Cairoli-ju je podaril nekda kralj zavratno verigo z redom Annunciata.

Razne vesti.

„Vreme se je spremenilo.“ Ko smo davi izročili tiskarni dopis iz Gorice, smehljalo se nam je prijazno solnce z jasnega neba; ko sklepamo list, pa že zopet prav rahlo dež rosi. Kdaj bo pač konec te večne mokrote?

Odlikovan na razstavi v Parizu je mej drugimi gospod Alojzij Bader iz Gorice, kateri je, kakor poroča Dunajska „Comunal-Presse“, razstavil lepo zbirko čisto voščenih sveč razne velikosti. Baderjevi voščeni izdelki so že zdaj v tretjič odlikovani in sicer so dobili poprej častno priznanje na razstavi leta 1855. in diplom častnega priznanja na razstavi leta 1873.

Politično društvo „Edinost“ je imenovalo — v običnem zboru 17. nov. soglasno za častnega udag. dr. Janeza Bleiweisa in izvolilo tudi po predlogu g. G. g. Davorina Trstenjaka in dr. Kočevarja za častna uda društva „Edinosti.“

Nesreča v Kronbergu. V noči 16. t. m. se je odtrgal vsled neprenehljivega deževja izpod hriba Škabrijela (Sv. Gabrijela) nad Kronbergom en kos vi-

nograde, 150 metrov na širokem; plaz je zajel hišo ubozega kmeta Gadnika in jo vso razrušil; nesrečna družina je se sile življenje rešila. Škode je okoli 700 goldinarjev.

Ne lučajte kamenja! Ivan Petrovič, kmet na Vogerskem v Goriskem okraju, pri 50 letih, je šel na sv. Martina večer iz domače krčme domov, kar ga hipoma zadene velik, se silno močjo vržen kamen v nogo, da se je moral koj v posteljo vleči. Ker mu je bilo vsak dan slabše, prenesli so ga v bolnišnico milosrčnih bratov v Gorico, kder se je bramorka lotila kosti in nesrečneža v grob spravila. Sodnija si je zastoj prizadevala pozvedeti, kedo je kamen tako nesrečno ali hudobno zasačil — tem manj je bilo kaj pozvedeti, ker tudi ranjenec ni vedel za nobenega sovražnika in ni tedaj na nikogar sumil. Petrovič je zapustil ženo in otroke.

Grozna povodenj na Ljubljanskem mahu, kakoršne prebivalci 10 ali več let niso doživeli, traja že več dni po neprenehnem deževanju. Na več krajih stojé hiše v vodi, ljudje se morejo v čolnu voziti. Največ trpi pri tem živina. — Tudi Sava je zelo narastla, na Hrvaškem je taka povodenj, kakoršne že od leta 1851 ne pominjajo. Okoli Zagreba je več milj zemlje pod vodo, iz katere molé sela in hiše kakor otoki; prav do Zagreba sega povodenj. To bo pa zopet veliko škodo, ker so vodé skoro povsod iz bregov stopile. — Nov.

Adresa, katero so slovenski državni in deželni poslanci, narodni občinski odborniki ljubljanskega mesta in odborniki vseh narodnih društev v Ljubljani podpisali in dr. Bleiweisa izročili se glasi:

Blagor Vam!

Vsa rodoljubna srca, kar jih je na slovenske zemlji od sinje Adrije, do preko Drave, od Soče do Mure, od Zilje do Kolpe radostna denašnji dan v duhu z Vami praznujejo! Redko kdo dočaka čvrst na duhu in telesu število Vaših let, a koliko jih je še le, ki s tako polno zadovoljnostjo kakor Vi morejo ozirati se na dolgi trajevi pot za soboj!

Skoro bode štiridesetlet, kar ste — dozorel mož z veleobširnim znanjem — vrnili se v Svojo domovino.

Bistro Vaše oko je brzov izpoznalo tožno njeno stanje. Zeleč rojakom koristiti in pomagati, iskali ste kakor umen zdravnik uzroke gospodarskemu in duševnemu hiranju prebivalstva, in se zdravljenjem začeli pri korenini. Takoj ste sprevideali, da narodni prerod mora izvirati iz narodovega jedra, iz še zdravega kmetskega stanja, in zato ste obračali vso Svojo skrb v prvi vrsti na podučevanje slovenskega kmeta. Treba mu je bilo poduka o vsem. Tujka mačeha, ki je v sinovih tlačenega roda, ki od pivega tukaj stanuje, videla le robove, nikdar nij brigala se za njihove težnje in bolesti; kaj čuda, da je ta naš rod zamarjen zaostal? Vi ste jeli podučevati ga o poljedel-skem in obrtniškem uapredku, ter zlasti v to svrhu ustanovili si glasilo, čestitljeve

Novice,

katero od tistih časov do zdaj skozi trideset in pet let redno hodijo mej Slovence, obilen sad rodeče.

Jasno Vam je bilo uže s početka, da poduk samo v kmetovalskem oboru še ne zadostuje našemu narodu, ampak da mu poleg vsakdanjega kruha treba i druge hrane, če hoče rešiti se propada. Zato so Novice Slovence tudi učile spoznavati samega sebe in brate okrog, odprle so svoje predale vsem strokam, postale in dokaj časa ostale sredotočje vsega slovstvenega gibanja na Slovenskem.

Novo polje se je odprlo uže mnogostranskej Vašej delavnosti, ko je zarija državljanske svobode tudi avstrijskim narodom vzhajati začela, obečaje jim boljše bodočnost. Hvaležno ljudstvo je moža, ki mu je bil do broten učitelj in vesten svetovalec v vseh stvareh, takoj izbralo si za svojega zastopnika in do denašnjega dneva ste najodličnejši zagovornik, neustrašen branitelj deželnim in narodnim pravicam.

Čem bolj se razvija narodni živelj v vsacem obziru, tem večje je Vaše trudoljubje. Kamor koli se obrnemo, povsodi vidimo Vaše ime, Vašo roko, vidimo, da ste v resnici zmerom prvi! Narod nešteviline Vaše zasluge dobro pozna, ceni in slavi, ker Vas uže davno imenuje svojega

Očeta.

Blagoslavjal bode Vaše delo še pozni vnuk in pomnil, da ste Vi za časa narodnega probujenja pradedom bili vodnik.

Od vseh stranij Vam denes Slovenci na mnogi način izrekajo svojo udanost, svoje spoštovanje, svojo ljubezen. Na čelu dolgej vrsti Vaših čestilcev se Vam klanjajo ustavni zastopniki našega naroda in oni, prirodne njegovega središča, poleg njih pa poverjeniki ljubljanskih društev, katera pred vsemi drugimi uživajo in občudujejo rodoljubno domo prizadevanje.

Ponos in dika mile nam domovine, vzor vernih njenih sinov! Prejmite iskreno in navdušeno naše čestitanje: Bog Vas ohrani še mnoga leta, slovenskemu narodu na srečo, čast in slavo!

V Ljubljani 19. dan novembra 1878. leta.

Vabilo k čitalnični veselici dne 24. novembra 1878 v dvorani gospoda Skaramanga v Sežani.

Red: 1. Čarodej. 2. Tombola. 3. Ples. Začetek ob 7 1/2 uri zvečer. Vstopnina za neude 60 kr. za ude Odhor.

Kolika različenost! Bakljade na predvečer dr. Bleiweisove sedemdesetletnice deležilo se je nad 15 tisoč oseb od vseh slovenskih in drugih slovanskih strani, 150 občin je imenovalo jubilaranta častnega občana, 36 društev ga je sprejelo za častnega člana, nad 200 deputacij je prišlo čestitat mu, mnogo njih celó iz drugih dežel, nad 400 pozdravov je prinesel telegraf, 140 veljakov je sedelo pri sijajnem banketu — cela Ljubljana je bila na nogah — vse v večo slavo očetu dr. Bleiweisu, prvaku slovenskega naroda; — a konstitucionalno nemčursko društvo v Ljubljani je napovedalo na dan 20. t. m. velik shod v kazini in čuje! prišlo je celih 13 ude v, med njimi nobenega meščana. Kolika različenost!

Dunajska borza.

	22. nov.
Enotni drž. dolg v bankovcih	61 gl. 30 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	62 " 45 "
Zlata renta	71 " 85 "
1860 drž. posojilo	112 " 25 "
Akcije narodne banke	786 " — "
Kreditne akcije	27 " 50 "
London	116 " 60 "
Srebro	100 " — "
Napol.	9 " 33 "
C. kr. cekini	5 " 57 "
Državne marke	

Marko Wir empfehlen geschätzt.
als Bestes und Preiswürdigstes

Die Regenmäntel,
Wagendecken (Plachen), Bettlagen, Zeltstoffe

der k. k. pr. Fabrik

von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,

Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.

Oznanilo.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà) ustanovljene po grofu Thurnu v Gorici naznanja, da bode dne 9. decembra 1878 začela javna dražba (kant) nerešenih zastav III. četrt leta 1877 t. j. tiste, ki so bile zastavljene meseca julija, avgusta in septembra 1877.

V Gorici 6. novembra 1878.

Ravnatelj: D. Lovisoni.

600 kvinčev

najboljšega dornberskega vina je po poštenu ceni na prodaj.

Natančneje se pozve pri firmi Kavčič et Ferfila na Korenji v Gorici.

Naznanjam,

da sem svojo pisarnico preložil v I. nadstropje Tominz-ove hiše na trgu prestolne cerkve štev. 29.

Anton Ersettig, inženijer.